

Denne søgbare PDF-fil er downloadet fra min personlige hjemmeside www.ronlev.dk.

Det er tilladt at dele PDF-filen med andre, da der ikke er ophavsret til titlen.

Besøg www.ronlev.dk. Måske er der andre af mine flere tusinde artikler og scannede bøger, der har interesse.

Mange venlige hilsener

Claus Rønlev

Breve fra

Anton Nielsen.

Breve fra Anton Nielsen.

(1868—1874).

Ved *Anders Gommesen*.

Saa tydeligt, som var det i Gaar, ser jeg endnu Anton Nielsen ved sit Skrivebord i den „lille Hytte i Skerlinge By“, den gamle Højskole, systende med sin Digtning eller sin Brevskrivning, skønt jeg maa 50 Aar tilbage i Tiden for at se ham der for første Gang.

Jeg tror næppe, at jeg siger alt for meget, naar jeg paastaar, at han var den flittigste Brevskriver, jeg kan tænke mig. Det hørte med som et fast Led i hans daglige Arbejde gennem Breve at staa i Forbindelse med sine tidligere Elever. Det var nærmest en Hvile eller om man vil: en Vederkvægelse for ham, dette Arbejde, gennem hvilket han paa en Tid, da man ikke kendte Elevforeninger eller Elevmøder, kunde følge sine Elever i deres Glæder og Sorger, deres Planer og daglige Færd. Mange søgte Raad hos ham, og sjældent gik de forgæves. Altid fandt de hos ham et medfølende Hjertelag, der gennem Alvor og Gammen virkede dulmende og befriende. Jævnt og ligetil kunde han underholde sig med dem; han var den samme i sine Breve som i sin daglige Færd — og naar jeg nu sidder her og ser paa en gulnet Bunke Breve, han har skrevet til mig, og som gemmes som en Helligdom, behøver jeg ikke at være Grafolog for gennem hans snorlige Linier og hans altid ensartede — i mine Øjne sirlige — Bogstaver uden Sving og Kruseduller at finde Manden, som han var! Det var sjældent at han befattede sig med „at sætte Problemer under Debat“, som det saa smukt hedder, og intet laa ham fjernere end Svulst eller højtravende Udgydelser. For Eleverne var det en Begivenhed, naar der kom Brev fra Anton (han nævnedes jo sjældent — eller aldrig — med andet Navn af dem); Hjertelaget,

Vennesindet, der i jævn, god dansk Bondedragt slog dem i Møde, gav dem det, de længe havde godt af.

De, der endnu husker ham, har vel ikke glemt ham ved hans Guitar eller Klaver, og saa husker de maaske, at han ind imellem kunde slaa sig løs med en bellmansk Vise eller Fredmans Epistel, der blev til en Kunstnydelse, naar *han* tog den op. Ogsaa den Tone kunde han slaa an i sine Breve, og han gik heller ikke af Vejen for et holbergsk Udtryk, der ingenlunde behøvede at skurre i Ørene — han var ikke snerpet. Ogsaa der igennem maatte han have Luft, men ogsaa der igennem forstod Venerne Undertonen i hans lille Hjertesuk:

Vel Læben smiler endnu som før,
og Øjet kan næsten funkle,
men alle Roser er visnet hen,
de lyste saa varmt i Haven!
det stakkels Smil er der kun igen,
og det er Kalken paa Graven.

Der staar -- nej, der *stod* — i Rerslev gamle Skolehave et Guldregntræ. Fra Vinduet i Lofts-Gavlværelset, der i Ferierne var hans Sovekammer, og som jeg delte med ham, saa man det lige neden for. En Sommer-Morgenstund engang først i Halvfjerdserne fandt jeg ham tavs og stille som i Tilbedelsens Andagt ved Vinduet med Øjnene heftet ved det fagre Syn af Træets bugnende Gyldenglans. Jeg listede mig stille bort, men op ad Formiddagen rakte han mig Digtet „Guldregntræet“ — det er saa Anton Nielsensk, at jeg maa have det med, saa meget mere som det kun findes i „Spurvekvidder“, der næppe er i alles Eje. Det hedder:

Midt i Somrens første Grøde,
naar af Blomster Haven bugner,
falder du mig først i Øje
fagre Træ, helt skjult af Guld.

Som en rig Kaskade sænker
imod Jorden sine Vande,
dine lange gyldne Klæser
strømmer ned til alle Sider.

Venligt dine Sommergaver
du til alle, alle byder;
ej din Haand sig karrig lukker,
naar en fremmed sig vil nærme.

Men vil ingen Blomsten bryde,
da du drysser den paa Jorden,
at man der saa blødt kan vandre
paa et guldindvirket Tæppe.

Intet vil du selv beholde,
kun den stille, fromme Tanke:
Gud ske Lov for al min Rigdom,
den gør dog saa mange glade!

Se, hvor Herrens rige Hjerter
spejler sig i al hans Skabning!
Regn og Solskin, Gavn og Glæde
han til alle, alle sender.

Lille Træ, jeg vil dig ligne,
at jeg ligne kan vor Fader,
al min Rigdom, al min Glæde
vil jeg dele tro med andre.

Er min Part af Jordens Skatte
ringe eller mægtig vorden,
ligefuldt af Hjertets Varme
kan der springe ud en Guldregn.

Jeg vil række Hjertets Blomster
mildt til alle, som sig nærme,
og saa vidt, som jeg kan spænde,
drysse mine Hjerterblade.

Ej om Takken vil jeg spørge,
fryde skal mig blot den Tanke:
Gud ske Lov for al min Rigdom,
den gør dog saa mange glade!

Ja, det var det, han vilde, ogsaa gennem sine Breve, „drysse sine Hjerterblade“ — her ligger de hos mig som „et guldindvirket Tæppe“, og naar jeg nu breder det ud her i Aarsskriftet, da er det fordi, det er det eneste Sted, jeg kan tænke mig, at man vil træde sagtelig paa det og ikke se paa det som virket af visne Blade eller falmende Traade.

Saa er der endnu et Par Bemærkninger:

Disse Breve giver ikke et Høilhedsbillede af Anton Nielsen, dertil er deres Omraade for begrænset. Det er det gamle Hjem i Rerslev, den ny Højskole i Vester-Skerninge og dens Elever, daglige Forhold, hjemlige Forhold, han kredser om. Og Brevene er saa uforbeholdne, som han selv var, saa uforbeholdne, at der vil findes et og andet i dem, som jeg kun har ladet staa, fordi det nu

en Gang hørte med til hans Væsen. Jeg tænker paa de Vennenap, der ikke maa kaldes Domme, der falder af til Venner, som han satte Pris paa. I Stedet for at gaa og trækkes med indkapslet Tavshed, Forstillelse, Mistro el. lign., talte han ud „og så er vi lige gode Venner for det“, og som han talte, saa skrev han. Det samme var Tilfældet med den spøgende, skæmtende Maade, han kunde omtale sine Venner paa — det faldt os aldrig ind at kunne være saarende, hvad det da heller ikke paa nogen Maade skulde være. Ud fra et langt Samliv med ham ved jeg, hvor høj Pris han inderst inde satte paa Mænd som Mads Hansen, Povl Sams, Trier, Brandt o. fl. trods „litet gnab ibland“, som han sagde. Jeg har aldrig hørt ham tale ondt om nogen, men derfor kunde han nok give sine Venner en Rivaf eller sige sin Mening uforbeholdent om dem i givne Tilfælde. I Bund og Grund var han hjerteblød og ømmedes, naar man misforstod ham. En Gang — og aldrig før eller senere — tog jeg fejl af ham og mente at have Grund til at være vred paa ham. Skønt det ligger udenfor disse Breves Tidsramme — det var i 1881 — og uden at have Lyst til nærmere at udrede den Sag, vil jeg dog lade ham udtale derom:

„Det er vel ikke din Mening, at det Venskab, der har været imellem os, skal dø af Sult! Men hvis du endnu er for mig den gamle Anders, saa skriv et langt Brev til mig. Det var ligesom jeg fik en Spand iskoldt Vand over Hovedet, da jeg læste de sidste korte Linjer, du skrev til mig, og det gjorde ikke godt. Maaske den ikke skulde være kold, men saadan følte jeg den. Jeg havde en Del at fortælle, men jeg kan ikke, førend jeg ved, hvordan vi har det sammen. Sig det rent ud, hvis der er noget i Vejen. Hvorledes det nu end staar, saa vil jeg dog ønske *jer* en ret velsignet og glædelig Jul, saa at Juleglæden ikke maa gaa *jer* Dør forbi.

„O ganger dog ej vor Dør forbi
os volder ej den Kvide.“

Jeg venter Svar med Længsel, da jeg er
din tro Ven

Anton Nielsen.“

Vi fik talt ud — og alt jævnedes til gensidig Glæde.

Jeg begynder med Julen 1868. Da var jeg Elev paa Vester-Skerninge Højskole. Anton Nielsen og Povl Sams var rejst hjem til Rerslev i Ferien; de fleste Elever rejste til deres Hjem, vi var en lille Flok tilbage, der saa holdt Jul hos Mads Hansen og gode Venner i Nabolaget. Saa skriver han fra Rerslev:

Kære Anders! Du læser jo godt Skrift, naa, saa skal du faa en god Øvelse i dette Brev, for jeg kan bedst lide at jask, naar det kan gaa an¹). Vi havde en rigtig morsom Rejse til Slagelse, ja, den første Sorg havde vi i Korsør, da vi maatte sige Farvel til Jørgen²) og lade ham ene tilbage, men jeg har da faaet Brev fra ham, at han er kommen vel hjem, og at han indgyder Samsingerne stor Ærefrygt med min graa Frakke paa, de tager Hatten af for ham alle Vegne, hvor han kommer frem, og det er jo noget, som han „hover saa møj godt“. Jeg har taget saa meget Arbejde med, som jeg skulde have udrettet i Julen, men endnu har jeg ikke faaet begyndt paa det. Du ser, at det gaar ikke mig bedre end dig. Men jeg skal dog se at faa studeret paa det første Foredrag, jeg skal holde, og hvis jeg naar det, saa kommer jeg vist heller ikke videre.

Vi har ellers haft en rar Jul og hørt saa mange smukke Juleprædikener af en Kapellan Thomas Rørdam, som er her i Rerslev.

Du har begyndt med den ny Retskrivning³); ja, det kan være meget godt, men den faar du vist ikke Lov til at praktisere i Rerslev,⁴) den kan vist Fader ikke finde sig i, og den er da ogsaa forbudt, men du behøver jo heller ikke at glemme den gamle derfor. Man kan godt vænne sig til at bruge dem begge lige let og uden at blande dem sammen.

Nu, lille Ven, „nu skrider Dagen under og Mørket vælder ud“, derfor holder jeg op. Povl sidder i Sofaen og gaber, nu skal jeg have øjret ham i Luften, at han kan blive lidt tidig til sin Mad. Vi længes begge to efter

¹) Jeg rødmer ved at sammenligne hans „Jask“ med min egen — og fleres.

²) Jørgen Klejs fra Samsø.

³) Den saakaldte „Rask-Petersenske“.

⁴) Naar Skolen sluttede, skulde jeg til hans Fader i Rerslev for at forberedes til Seminariet.

jer alle, vil du sige dem det allesammen og saa hilse dem
saa venligt fra os. Nu Farvel og Gud være med dig.
Venlig Hilsen fra mine Forældre og

din oprigtige Ven

Anton.

De følgende Breve skrev han til mig under mit Ophold
i Rerslev.

Juni 1869.

Kære lille Ven! Nu kommer endelig Turen til dig; jeg
har i lang Tid ikke svaret paa et eneste Brev, for jeg har
renskrevet min ny Fortælling; og det er saa kedeligt at
blive afbrudt. Det glæder mig, at du finder dig saa godt
hjemme i Rerslev, det er vel nok ikke alle de, der drog
fra Højskolen, der har faaet saa godt et Hjem. Det glæder
mig ogsaa, at du var saa underlig den Gang Povl og jeg
rejste, det var igen en lille Hjerteblomst, en lille Kær-
minde, som skød frem af dit Bryst. Du beder saa sløvt,
skriver du, — ak, ja, det er en almindelig Klage, — men
bliv blot ved, Guds Kraft fuldkommes i Skrøbelighed,
Aanden træder frem for os med udsigelige Sukke, naar
vi ikke selv forstaar at bede, som det sig bør. Jeg skal
nok tage dig med i mine Bønner, Faderen kan jo godt
lide, at det ene Barn beder for det andet, men jeg beder
ogsaa daarligt.

Mads Hansen tillige med en jydsk Poprietarius ligger
inde i min Seng og sover til Eftermiddag. Jeg er ellers
ikke rigtig glad over Mads, for nu vil han ikke bygge
Skole til Vinter, fordi han skal vove nogle hundrede Daler,
han vilde hellere have mig til at vove dem, men jeg har
vovet nok; det er fra min Side ikke rigtig godt imellem
os, men

litet gnab ibland
skater intet grand,
blot man älsker varan.¹⁾

Det klarer sig vel nok! Det gaar ellers godt med Skolen,
Pigerne er rare, og Povl er saa glad over dem. Du kan
tro, han er ikke saadan „i Døf“, som han var i Vinter.
Han gaar nok saa flot ind og holder Foredrag, men han
maa rigtignok bruge al sin Fritid til at forberede sig der-
paa. Paa Lørdag tror jeg, at jeg vil holde det første

¹⁾ varan = hinanden.

offentlige Foredrag, og det bliver vist om Hagbard og Signe.

Alting gaar i sin gamle Tur her, og der er intet nyt. — — Saa kommer du til at nøjes, for nu gider jeg ikke mere. Lev nu vel, Tak for din Kærlighed. Gud bevare dig glad og frisk. Hilsen fra Povl og fra

din oprigtige Ven

Anton.

17. Juni 1869.

Kære Ven! Nu vanker der igen et lille Brev, det er jo kun smaat, men nu skal jeg ogsaa skrive Gnidder, for at der kan staa meget. Jeg har skrevet til Smeden¹⁾ og brugt mine Overtalelsesgaver, som jeg haaber ikke er saa ganske ringe, ja, jeg har endog paa en uhyre fin Maade mindet Smeden om en Smule Tjeneste, som jeg har gjort hans Søn, men jeg er rigtignok bange, at det er gjort saa fint, at Smeden ikke kan forstaa det, da han ikke er inde i det Sprog, som vi Diplomater fører. Jeg har ogsaa skrevet til Frederik for at forsone ham med hans Skæbne, hvis denne skulde vorde saa ublid, at han maa blive i det mælk- og grødædende Sjælland. I Lørdags, den 5., holdt jeg mit første offentlige Møde under aaben Himmel ude paa Græspletten i Haven. Der var ogsaa saa mange Mennesker til Stede, at de ikke kunde have været inde. Det gik godt paa nogle enkelte Afbrydelser nær, som blev foraarsagede af den uopdragne Hundehvalp Plet, som nu er afskediget i Unaade fra sit hidtil hafte Embede som Højskolehund.

Jeg ved intet nyt, ja, vi var i Egense i Søndags Povl og jeg hos Rasmus Eriksen, han skriver nok snart til dig. Bare Rasmus maa holde fast paa, hvad godt han har faaet. Gud være med dig, min kære Ven, jeg er dog saa glad over, at det gaar saa godt med dig og mine Forældre. — Hilsen fra Povl og

din oprigtige Ven

Anton.

Den 1. Juli 1869.

Kære Ven! Du faar snart Brev, som du bad om. I Gaar var vi oppe hos Brandt²⁾ allesammen. Han og hans

¹⁾ om at faa Sønnen paa Højskole.

²⁾ Pastor J. S. Brandt i Ollerup.

Kone udførte „klassisk Musik“, som vi ikke kunde forstaa, saa spiste vi en god Aftensmad, det kunde vi forstaa; saa legede Pigerne Røvere nede i Haven og mange andre Lege, og endelig sang vi og gik hjem. Det var ikke meget morsomt for mig. Ved saadanne Lejligheder skal jeg altid høre til de gamles Selskab, og der passer jeg ikke nær saa godt som blandt de unge. Paa Lørdag og Søndag skal vi saa have den omtalte Langelandstur, som jeg ikke venter mig meget af af den samme Grund. Jeg venter kun at blive uhyre træt og ked af den, og det kan vel nok naa sig.

Hvad anbelanger min Samsø-Rejse, da er den kun løselig bestemt endnu. Først rejser Povl og jeg til Kold, derfra til Jylland til Askov, og hvortlængde det varer, ved vi ikke saa lige, dog venter jeg sidst i August at komme til den grønklædte Ø og til den møgklædte By. Om jeg kan naa at komme til Nordby, det ved jeg ikke, men haaber det. Det bliver nok en skønne Hob Penge, jeg rejser op, men det faar ikke hjælpe. Jeg trænger svært til at ryste mig og er meget mere træt af Pigeskolen end af Karleskolen.

Den 8. Juli skal Mads Hansen giftes; den 6. rejser han, hans Fader, Marie Brandt og hendes Del af Verden o: Peder Møller følger med. Vi skal have stort Spræld, naar han kommer igen: Sangforeningen skal synge en af Anton Nielsen forfattet Sang,¹⁾ der skal rejses en Æresport, der skal holdes en Tale, hvilken det vil behage Mads at svare paa med nogle faa velvalgte Ord. Hvorvidt den Alarm vil blive efter Mads Hansens Hoved i det Øjeblik, kan kommer fra Rejsen, det ved jeg ikke, jeg tror da ikke, at det vilde glæde mig, men han kan nu ikke blive fri, og det er Kromanden, som Planen er udgaaet fra. Naa, lille Anders, nu begynder det at stoppe for mig med Stoffet. Mine Venner er urimelig dovne med at skrive til mig, men du skal være en hæderlig Undtagelse. Nu Gud være hos dig! Povl er i Skolen, derfor kun en kærlig Hilsen fra

din oprigtige Ven

Anton Nielsen.

¹⁾ „Som blind kan tale om Farvers Pragt“.

Oktober 1869.

— — — Det er kjøvt at være til i Labansalderen,¹⁾ især naar man er sig denne Tilstand bevidst, men naar man ved af det, saa er man ikke Laban mere. Du er det ikke og bliver det ikke, din Spøg ligner mere Barne-
streger end Labanstreger, jeg har aldrig set noget paa dig, der kan kaldes saadan. Du springer lige fra Barn af til en fuldvoxsen og fuldmoden Yngling. Men der er alligevel et Misforhold mellem din Højde og din Forstand, som maaske nok kan gøre dig lidt Bryderi; efter din Alder og Forstand er du et voksent Menneske, efter din Højde er du et Barn, men denne lille Knude vil Vorherre nok løse efterhaanden. Han har løst de, som er værre. Det var rart, at du kan komme til Skrøder,²⁾ du har godt af at omgaas med ham.

Det er ikke Jørgen, der har været hos mig, som du mente, det var den ægte Døf, Grundlæggeren til Døffinavnet Jens Ulbølle; det er en dejlig Dreng, sund Natur, men lidt plump. Og jeg er næsten bange, at jeg gaar saa vidt i min Folkelighed, at jeg elsker det plumpe. Nej, det haaber jeg dog ikke. Farvel, Farvel fra

din oprigtige Ven

Anton.

Oktober 1869.

Hør du liden Gomme hin unge, nu skulde jeg tjære lidt op til dig. Det glæder mig, at din Søster vil herover til Sommer. Vi kan nok tage hende for 18 Rdl., og med disse kan vi give Kredit til Mikkelsdag 3: indtil hun kan overkomme at betale dem. Saa meget kan jeg love, mere har jeg ikke Fuldmagt til, Mads kan maaske nok love lidt mere, om han kan tro, vi har Raad dertil, men det gaar vel nok. Vi maa endelig have hende, jeg kan ikke lade dem være, de Samsinger. Gud ved, hvornaar jeg skal komme til Nordby at slaa et Slag mellem de Oddere.

Det var da morsomt, kunde jeg faa hele din Familie

¹⁾ Jeg havde i et Brev til ham klaget over, at jeg i min Labansalder eller Lømmelalder tit teede mig saa overgiven lystig, at jeg bagefter kunde blive helt mismodig over dette Forhold.

²⁾ A. Skrøder, senere Præst i Haasum og Ramsing, var paa den Tid Huslærer paa Nørager, han hjalp mig til Rette med Mathematik under min Forberedelse til Seminariet.

herover, det vilde nok drage nogle flere efter sig og sprede lidt Lys i det Skyggeland. — Jeg er meget kaad i Dag og slet ikke skikket til at skrive om alvorlige Ting, det kommer vist af, at Povl har gjort saa voldsom Nar af mig og bragt mig i Vilderede, saa jeg ikke kunde forsvare mig mod hans Bemærkninger. — Du kan gerne faa Sangen, hvis den kan gaa under et Frimærke, ellers ikke: Nu ville vi alle spare.

Farvel min kære Knægt, nu skraaler Povl inde i Skolen og saa ved jeg, at Klokken er slaet 12.

Din oprigtige Ven

Anton.

21. Oktober 1869.

Kære Ven! Da nu du er saa brevgal, saa skal du faa to for eet. Jeg har nemlig nølle for nølle¹⁾ faaet Brev fra den Kristen, hvis Hjerter du lod til at have taget med Storm, ham fra Kaastrup. Han staar just ikke saa meget højt hos mig, for han er blød som en L . . .; det er kun et stort Stykke Hjertekød uden Ben. Jeg kan nok godt lide ham, men jeg tror ikke det er nogen Personlighed endnu, men det kan jo komme. Jeg staar nu paa 8 Karle, og jeg kan godt lide dem saa nær som to, ja, der er et Par Stykker, som jeg holder meget af, men der er ingen endnu, som har bedaaret mit Hjerter, saadan som der var i Fjor, og det er vist heller ikke godt, for det er ikke godt, naar Kærligheden falder i Plettevis, den maa hellere udbrede sig som et varmt Klæde over dem alle — men det er vel noget, som man kun til en ringe Grad raader for. — Naar du skriver, saa taler du mere aabent om dine Fremtidsplaner, end naar vi taler sammen. Jeg har flere Gange ventet paa Lejlighed til at tale med dig derom, vi har ogsaa faaet begyndt, men a tykkes du er saa underlig forsigtig og ordknap, ligesom du havde ingen ret Tro til mig, eller ligesom du var undselig. I begge Tilfælde er du en stor Tosse, saa lille som du er, men det er maaske ogsaa min Skyld; jeg kan godt selv i saadanne Tilfælde være baade kejtet og undselig og ikke lægge den Varme i mine Ord, som jeg ønskede.

Jeg længes saa efter at høre, hvordan de gamle har det, om det snart er gaet over med Sygdommen.

¹⁾ Et Samsø-Udtryk „nylig for nylig“.

Jeg længes svært efter de andre Elever, dit Taalmodighedsblad hjalp ikke, der skal vist en hel Plante til.

Pastor Brandt vil holde kristelige Foredrag i Vinter; det passer mig ikke saa godt, men jeg kan jo ikke saadan foreskrive ham, hvad han skal, og jeg vil ikke undvære ham — — jeg tror næsten, at mine kristelige Taler gaar dybere ind her paa Skolen end hans, men jeg er vist for indbildsk ogsaa.

Saadan et Brev kalder jeg langt, lille Anders, og derfor holder jeg op nu. Kunde jeg faa dig paa Højskolen en Gang til, saa vilde det glæde mig rigtig. Hils nu mine Forældre og alle Venner fra

din oprigtige Ven
Anton.

3. December 1869.

Lille Ven! Fru Trier skal nok faa Bogen, men jeg synes ikke, det er en Selvfølge, at de skal have den. Trier er heller ikke til at blive fortrolig med, for han kan aldrig faa Tid at høre, hvad Folk siger, men ellers har han da et kærligt Hjerte. Jeg har andet at bestille end at skrive til en, som ikke svarer mig, men nu har Povl fortalt ham, hvor Personen qvæstionis opholder sig.

Det var jo godt, hvis du er blevet lidt dristig imod mig, og spørg du kun væk, hvad du har Lyst til, jeg skal nok svare saa godt, jeg kan.

I Dag skal jeg holde Foredrag om Holger Danske; det skulde gerne være smukt, om det kan blive det . . .

Nu har jeg faaet Fremmede, hele Stuen er fuld, og saa maa du nøjes med dette.

Din hengivne Ven
Anton Nielsen.

December 1869.

Kære lille Ven! Nu skal du have en lille Lap, og det er da en Trøst, at jeg kan skrive til dig lige saa tosset, som jeg vil, du faar nok læst det. Nu har vi 17 Elever. Lars Peter har aabenbart forbedret sig, men bliver ved at være en Kødklump, som ikke har Lyst til andet end til at æde og gøre Larm, jeg kommer vist aldrig til at lide ham.

Jeg synes næsten, at jeg er bedre til at holde Foredrag i Aar end i Fjor, men det er maaske kun store Indbildninger. Jeg tror jo nok, at jeg altid baade i Veltalighed

og i Skarpsindighed bliver af de smaa, men dersom jeg saa kan udrette noget ved Hjertets Varme, saa vil jeg endda takke Gud, for at han vil bruge mig. Det glæder mig, at du gaar frem i Visdom, det gør ikke noget, at man har travlt, naar bare man er rask og glad. Jeg tror nok ikke Lyngby er det værste Seminarium om end ikke det bedste, du kan komme paa.

Tænk, i dette Øjeblik var jeg ude, saa kommer Præsten fra Egense¹⁾ forbi, en Indre-Missionsmand, og jeg faldt i hans Klør. Han kørte nu til Ulbølle, men kommer tilbage og hører Danmarkshistorie. Jeg skal fortælle om Stærk-odder og havde tænkt paa, at det skulde blive saa morsomt, men nu er jeg vis paa, at det bliver tørt som en Bergfisk, naar jeg skal have en saadan velærværdig Tilhører. Naar bare jeg kunde være i Fred for fremmede : fine fremmede, saa var det ingen Sag. Det er da ogsaa sært, at alle andre Mennesker maa have Fred til deres Arbejde uden netop Højskolelærerne. Jeg er kev, det er jeg!

Nu faar du Farvel og lev vel og spar paa Cigareerne eller ogsaa stræb at ryge dem, at vi kan faa en frisk Kasse til Jul.

Din oprigtige Ven

Anton.

Den 25. Januar 1870.

Kære Ven! Nu faar du den store uhørte Naade ganske alene at faa et Brev fra mig.²⁾ Men naar man ser nøjere til, da er Naaden ikke saa stor, men maa vel snarere kaldes en Ret, som du for længe siden havde tilgode.

Det nyeste paa Dagsordenen er Skøjtefarten. Tre Dage har vi nu hver Middag løbet paa Kæret her udenfor og moret os dejligt, skønt det bølgede som et Lagen, og der var da ogsaa to, som faldt i, men de gjorde sig ogsaa megen Umage derfor og afgiver derfor et Eksempel til Brug ved Undervisningen paa, at hver ærlig og alvorlig Stræben skal kroness med Held.

Min Ven Hans fra Kamstrup, Niels'³⁾ Efterfølger, er kommet i Skøjteløberlære hos mig, men det gaar kun smaat. I Dag har jeg faaet Triers nye Bog „Gave til en

¹⁾ R. Prip, fra 1870 Præst i Svendborg.

²⁾ Ellers var hans Breve til mig som oftest lagt inde i Breve til hans Forældre.

³⁾ Elev fra 1868—69.

dansk Friskole“. Han beder mig om at sælge den, men han har ikke nævnet Prisen, det ligner ham. Hvis du tilfældigt skulde vide Prisen, saa kan du lade mig det vide. Den næste Nyhed er, at mine Brillen endelig er gaaet al Kødets Gang, idet jeg har brækket Indfatningen midt over, og nu maa jeg bruge et Par af Drejerens, som bider i Øjnene som en Ulykke. Han skal nu lempe mine. Nej, det gør alt for ondt, jeg smider det Skidt.

Lars Peter er blevet meget glad over, at det endelig kommer til en Afgørelse, og at han faar sine Penge. Der er for Resten ikke meget ved Fyren at gøre. Han er løs og upaalidelig. Nu er han nok ordentlig i det udvortes, men hans Væsen indgyder ikke nogen Tillid. Han er omtrent af samme Slags som Vilhelm. Det fornemme har ødelagt dem. Jeg har skrevet til Jørgen [Klejs] om at være din Efterfølger, han vilde saa inderlig gerne, men han har ikke endnu spurgt sin Fader derom. Jeg tænker, der staar et Hovedslag i disse Dage ovre i Besser, og dersom Jørgen ikke kan faa hele Huset paa sin Side, saa vinder han ikke og maaske knapt endda, thi Volle Klejs er Mand for at holde Stand imod dem alle, i det mindste for en Tid. Jeg faar ingen Breve i denne Tid og har vist over en Snes tilgode, og jeg synes ordentlig, det er flovt for mig, naar jeg ingen Breve faar. Nu bliver det nok Alvor, at Smedens Hans¹⁾ kommer over til mig, men jeg ved ikke, hvornaar det sker, det bliver da ogsaa kun et kort Besøg. Saa, nu har jeg sludret lidt med dig. Lev nu vel, kære Anders, hils mine Forældre fra

din oprigtige Ven

Anton.

3. Marts 1870.

Kære Ven! Nu har jeg igen en gruelig Hob Breve at svare paa, og nu har jeg lagt dem i den kronologiske Orden, og derefter tilkommer du det første. I Gaar holdt jeg Foredrag om det samsøske Ordsprog at gaa til Tandrup²⁾ og faa sine Øvn flyttet, og det var en stor Glæde for Hans Kristian [Samsingen], der nu begynder at blive sød igen. Han kan somme Tider være saa underlig mut.

¹⁾ fra Munkebjergby, en Broder til den Peter, der er skildret som „Hans der kom paa Højskole“.

²⁾ En Landsby paa Samsø.

Karl Jensen¹⁾ er her i denne Tid, og han har nok i Sinde at skrive et Par Ord til dig, men det bliver nok ikke af de blideste, for du har været en lille Tølper imod ham og ikke svaret paa hans Brev.

Smedens Hans kom altsaa og er her endnu, og jeg ønsker, at Søen maa blive ved at være lukket for ham ca. 3 Uger endnu. Hans er meget lykkelig, men om Smeden er fuldt saa glad, det kan jeg ikke indestaa for. Fem af os var i Haastrup [ved Faaborg] i Fastelavnen og morede os godt, men vi maatte jo næsten æde os for-dærvet. Jeg skal hilse dig saa mange Gange fra den store Hans,¹⁾ det er jo bestandig en dejlig, stille Fyr og saa rar, som man kan være uden Overskæg. Jeg længes nu meget efter at se, hvordan Fader ser ud,²⁾ det vil vist blive grinagtigt. Nu kniber det med at skrive Stambogsvers, havde jeg nu bare Samsøs Lys, Stjerne og skønneste Aand, den unge haabefulde Digter, Skjald og Kriger Hr. A. G. herovre, saa skulde han faa noget at fortjene.

Naa, lev nu vel min Ven, jeg begynder nu snart at længes efter jer og kommer jo saa om fire Uger med Guds Hjælp. Hilsen fra

din oprigtige Ven

Anton Nielsen.

20. Marts 1870.

Kære Ven! Nu maa jeg have smurt lidt op til dig med det samme. Du gjorde mig til Vintergæk, men ved du ikke, at der hører et Vers til. Jeg er bange for, at du er bleven kureret alt for grundigt for dit Versmageri, for ved du hvad — det er dog morsomt ved adskillige Lejligheder at rime en Spøg sammen. Vi har i denne Tid haft det saa uhyre morsomt med at læmpe Vers til Stambøger, og du kan tro, vi har store Skjalde i Aar. Severin er ingen Ting imod dem. En af dem maatte jeg i alles Overværelse erklære for et Vaasehoved, det var un-ter uns gesagt den lille Friskytte fra Verup. Han saa lidt surt deraf, men saa skrev han for Fremtiden meget fornuftig Prosa. Men ellers de andre er glimrende, som min Stam-bog nok vil udvise.

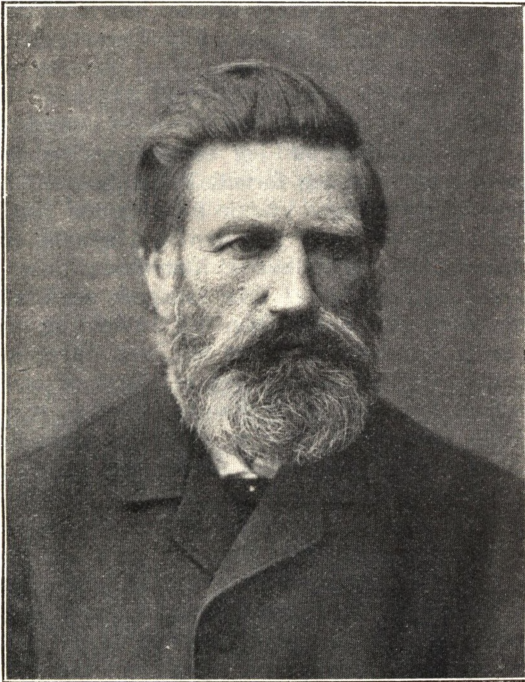
Det nyeste jeg har at fortælle er, at jeg er saa drabelig

¹⁾ Elev fra 1868—69.

²⁾ efter at have lagt sig Fuldskæg til.

sulten, saa jeg tror, jeg kunde spise Ærter med Æbler i, men nu galer Povl hin røde, saa er der da ikke længe til Middag.

Jeg længes nu efter at høre dine Planer for Fremtiden. Og hvis du nu skal være ene igen i den vide Verden og ikke kan vente at faa saadan et Hjem for det første,

Anton Nielsen

saa er det jo godt, at du ligesom Jakob har fundet en Ven og Vejviser, som vil følge med dig overalt, hvor du rejser hen, og ikke forlade dig, indtil han har faaet dig hjem i det forjættede Land, hvorhen alle Guds Børn stunder.

Nu Farvel, kære Ven, jeg skal ikke glemme dig i mit Hjerte eller i mine Bønner. Jeg kan ikke komme til Samsø førend til Høsten, men Povl kommer nok nu i Foraaret. Sig til Fader, at jeg skulde have en Vogn til

Sorø eller Slagelse med Hans den 3. April. Jeg skal nok betale.

Din tro Ven

Anton Nielsen.

Mit Ophold i Rerslev gamle Skole var nu foreløbig til Ende. I Foraaret 1870 rejste jeg hjem til Samsø, hvor den unge Hjælpelærer i Nordby N. Sørensen (senere Lærer i Nisset ved Silkeborg) skulde læse med mig, saa jeg i Juli Maaned kunde optages i II Klasse paa Lyngby Seminarium.

4. Maj 1870.

Kære Ven! Nu kommer jeg endelig med et Par Ord til dig, men hvad skal jeg fortælle? Din Søster¹⁾ har vel nok fortalt alt mærkeligt. Vi bor i vor gamle Knaldhytte endnu, men Pigerne ligger paa den ny Højskole, dog tror jeg, Samsøpigerne ligger her i Kammeret, hvor Karen boede i din Tid. Jeg syntes ikke saa godt om din Søster Abelones Ansigt den første Dag, dog syntes jeg, hun saa god og ærlig ud, men nu synes jeg, hun bliver kønnere for hver Dag, jeg ser hende. Jeg er allermest stolt over Samsøpigerne, fordi det er en Natursjældenhed, som ingen anden Skole kan opvise. Der er ellers en temmelig ubehagelig Rasmuspære der inde i Skolen paa Grund af den hyppige Brug af Pomade, men jeg tør ikke snakke derom endnu. Der er ogsaa megen anden Flitter, som skærer mig i Synet, men jeg maa lade mig nøje med det, til Tiden kommer. Jeg har 20 og venter 4 a 5 til. For Resten er vi noget fremmede for hverandre endnu, men jeg synes, de begynder allerede at kunne „skønne“ i lidt. Samsingerne er jeg bedst kendt med. Jeg har faaet Brev fra Hans Hansen, han ved ikke, om han maa være min Ven endnu, for han føler, at han har behandlet mig daarligt. Tænk, han besøgte mig ikke engang paa Højskolen, men jeg holder jo af ham alligevel, det Kadaver. Vi er i stor Knibe for en Lærerinde, jeg havde faaet en rar Pige fra Langeland, men hun sagde Genbud og maatte ikke for sine Plejeforældre, saa nu er jeg raadvild. Jeg hivede ellers 6 Piger ovre paa Langeland, det var ingen daarlig Fangst. Var vi nu bare kommet til Ro i den ny Skole

¹⁾ Elev paa Skolen i Sommeren 1870.

og havde vel overstaet Indvielsen, men det bliver en grimme Dag.

Da jeg kom hjem fra Sjælland, var Severin her, han gik og arbejdede i Skolens ny Have. Han er nu rejst efter at have overvældet mig med Taksigelser, fordi jeg har haft Lejlighed til at gøre ham lidt Tjeneste. Mads Hansens Hans skal nok ikke blive hos ham. Mads vilde gerne have Severin, men han er jo fæstet bort paa et Aar.

Lad mig se at du bearbejder Nordbyerne uophørligt; jeg maa endelig have nogle Karle derfra til Vinter, jeg kan ikke undvære Samsinger mere. Sønderpaa gaar vel nok Strømmen ad Vallekilde til, dog vil jeg ogsaa „probere“ at slaa et Slag der til Efteraaret.

Se, nu har jeg gjort min Skyldighed, nu kan man vel snart høre lidt fra Grevernes Yndling og Højærværdighedernes Kæledægge!

Hils nu bare alle de, som kan lide mig, dine egne og saa hvem flere der er.

Din oprigtige Ven

Anton.

27. Maj 1870.

Kære Ven! Naa, nu fik vi indviet Skolen i Dag for otte Dage siden. Dagen efter flyttede vi herved, og nu har vi det saa frit, saa roligt og saa godt, Nattergalesang saa lang som Dagen er og Natten med og Provstens yndige Bøgetræer lige ud for os. Jeg har faaet nogle ny Møbler og det ser meget fint ud hos os. Løvehovedet¹⁾ er hængt op i Storstuen, alle Gudebillederne²⁾ hænger om Frederik VII, og der ser helt hyggeligt ud alle Vegne. Det er det tredie ny Hus, der er bygget til mig, jeg haaber det bliver det sidste med Undtagelse af en snæver sort Køje.

Det glæder mig, at du bearbejder dine Landsmænd, det kan nok behøves. Jeg faar nok trykket Talerne ved Indvielsen, og saa skal jeg nok sende dig dem; saadan et præntet Ord har vel nogen Magt over Nordbyerne. Det gør mig ondt for Morten Madsen, der ikke maa komme over til mig, jeg er dog ikke meget for at opgive ham. Men det er da godt, jeg har faaet begyndt paa Samsin-

¹⁾ Et Maleri.

²⁾ Olriks Omridstegninger efter Billedhugger Hermann Freunds Ragnaroksfrise.

gerne. Abelone er en rigtig rar Pige og den mest alvorlige af Samsingerne, hun har saa tit Taarer i Øjnene, naar jeg taler, men hun kan da nok ogsaa gøre Grin, naar det skal være, dog begynder hun sjælden derpaa. Hvor hun dog taler udmærket Nordbymaal, du er en Sinke imod hende.

Den Jens, jeg har til Lærer nu, er meget god og frejdig, duelig som Lærer, men der er ikke det Liv som i Povl, der jo er og bliver en Fløs, men Fløse det er jo nogle „liflige“ Mennesker. Povls Adresse er Hmd. Peder Sørensen, Sørup. Han kommer her fra Lørdag til Mandag og er saa færdig at øde mig med fysiske og filologiske Foredrag; naar vi ikke vil høre paa ham, saa gaar han ned til Pigerne og kvæler dem med Kvælstof.

Nu skal jeg ind at holde et alvorligt Foredrag om Skøn Freja. Farvel min Ven, hils din Fader og Familie og vore tro Nordbyere fra

din oprigtige Ven

Anton.

18. Juni 1870.

Kære Ven! Nu skal du vel snart paa Flugten, hvis du ikke allerede er stukket af. -- — I Gaar var din Søster inde og havde en fortrolig Samtale med mig; hun klagede over, at hun var saa tit bedrøvet, naar hun hørte gudelige Foredrag, og jeg har ogsaa lagt Mærke til, at hun græder straks. Vi talte saa en Del sammen, og det lod til, at det lettede hende. I Gaar røg den sidste Samsø-Lue, nu gaar de alle tre med deres Haar i et Net; det var Marie Klejs, der holdt længst ud, men da den stærke Varme kom, saa maatte hun med, men det klæder dem ellers godt. Jeg har ellers stort Læs med at forstaa din „Sester“, jeg maa passe paa, som om det var en Tysker, der talte, men det kommer jo af, at vi Sjællændere er kommet bort fra det oldnordiske!

I denne Sommer har jeg travlt med Jagtture efter Elever. Jeg har holdt Møde i Sørup og paa Helnæs, og nu skal jeg nok snart til Egebjerg. Der har endnu ikke vist sig videre Udbytte, men det vil nok komme.

Naa, nu maa jeg slutte. Farvel kære Ven og god Lykke til din Tentamen, det er udlagt: Overhørelse. Hils vore tro Nordbyere, især din Familie fra

din oprigtige Ven

Anton.

22. Juli 1870.

Kære Ven! Det glæder mig rigtig, at det er gaaet saa godt med din Eksamen, nu er du jo hyt. Jeg kunde nok have Lyst til at høre de nærmere Omstændigheder, men det faar jo at være, til jeg kommer til Rerslev.

Det bliver med Aftentoget d. 3. August, at jeg kommer til Slagelse, om Gud vil, og saa haaber jeg at træffe Deres Velbyrdighed Hr. Seminarist A. Gommesen ved Bane-gaarden, alle Hædersbevisninger frabedes, da jeg rejser inkognito. Jeg var saa i Svendborg i Gaar og købte en Klojd paa 2 Aar til 118 Rdl. Det er Duketøj, kan du tro, sikke Ben, Halstøj, Lemmer som støbt i Gibs. Det er en Herre, thi den forstaar hverken at trække Plov eller Vogn, men nu skal den læres til, medens jeg er borte. — Kan du nu hilse Moder og Fader saa mange Gange, at jeg ogsaa længes efter dem. Og sig Marie,¹⁾ at jeg tager en lang ny Historie med, om hun allernaadigst tillader, at jeg læser den op i hendes Nærværelse. Nu intet videre for denne Gang.

Din oprigtige Ven
Anton.

Under mit Seminarieophold skrev han:

29. August 1870.

I Aftes modtog Fader og Moder Brev fra den nybagte Seminarist. Jeg havde jo faaet et i Forvejen, det var ankommet under min Fraværelse — jeg var i København een Dag; næste Dag fulgte Smeden med mig til Høbjerg, Dagen efter rejste jeg alene til Helsingør, hvor jeg havde et Par glade Dage hos Hans Nielsen. Saa igen 2 Dage i København, 1 i Kamstrup, 1 i Frederikssund, 3 i Ods-herred, derfra kørte Anders Madsen mig til Rerslev. Det var en kortfattet Rejsebeskrivelse, men de er jo gerne kedelige, saa maa man gøre Pinen kort. I København besøgte jeg H. C. Andersen, som var meget sød imod mig og forærede mig Blomster, sit Billede og en Bog. Ellers havde jeg en Del Vrøvl med Boghandlerne og med Carl Ploug om vor Almanak²⁾, men den kommer da ud, nu er

¹⁾ Pigen i Huset, der altid var stærkt interesseret i at høre ham læse en af sine ny Historier.

²⁾ „Den ny Almanak“ af Mads Hansen og Anton Nielsen.

de første Ark trykte. Min egen Boghandler var aldeles fra Snøvsen. Han er ulykkeligvis Grundtvigianer, og de duer bestemt ikke til Forretningsfolk. Han havde aldeles tabt Hovedet over Krigens Gang i de Dage og kunde slet ikke tale om den Bog, som er ved at udkomme hos ham. — — Du er nok sterbens forlibt i Lars, kan jeg mærke. ja, jeg holder ogsaa grumme meget af ham. Det er sjældent at se et stort Menneske være saa barnlig. — Ja, nu faar du se at faa nogle Venner derovre, for dem kan man da slet ikke undvære. Om ogsaa man har sin allerbedste Ven hos sig allevegne, er vi dog saa jordiske, at vi maa have en synlig Genstand at skifte Kærlighed med. Men om du kan finde en Ven, som du kan dele alt med derovre, det er vel meget usikkert. Mange kærlige Hilsener fra os alle.

Din oprigtige Ven

Anton.

16. September 1870.

Moder genner paa mig, at jeg skal skrive, ellers havde du maaske ikke faaet Brev endnu. Nu kan jeg nok ikke slippe med at lægge en Lap inden i et andet Brev. Jeg har nu omtrent Has paa mit Ophold i Sælland, da jeg rejser til Samsø den 22. Den 25. agter jeg at holde Foredrag for de vilde Indianerstammer paa Nordkysten, og dersom du har flere Forholdsregler at lære mig, som kunde lette mig Tilnærmelsen til dem, saa er de velkomne. Sproget har jeg sat mig saadan ind i, at jeg nogenlunde kan forstaa dem, det bliver maaske værre for dem at forstaa mig. Jeg vilde dog urimelig gerne have en Elev fra den grønklædte Ø. — — Din Skildring af Seminarielivet er ikke meget tiltalende. Jeg ynker dig mest, fordi du ikke har fundet nogen gode Venner, men det kommer vel. Jeg tror ikke, jeg kunde leve, hvis jeg ikke havde fortrolige Venner dagligt om mig, det er da noget, man trænger svært til. Nu skal vi til at vove et nyt Stormløb mod Volle Klejs om at faa Jørgen herover i dit Sted, men det bliver vel sagtens nok afslaaet. — — Skal jeg ikke se dig inden et Aar, min Dreng, det er rigtignok lovlig længe, men den Dom kan vel nok forandres. Det vilde mine Forældre da ogsaa sørge over. — Det er et godt Indfald med Oasen¹⁾, Navnet er ret vittigt, kan blot

¹⁾ Navnet paa et Blad, som Seminaristerne i Lyngby skrev og som oplæstes én Gang om Ugen ved en Aftensammenkomst.

Indholdet svare dertil. Du maa endelig levere poetiske Bidrag dertil, men jeg ved nu ikke, om du har forsøgt dig i det morsomme Fag. — I Gaar var Mo'r saa morsom. Da jeg gik ud at spadserere om Aftenen, sagde jeg til hende, at det var kedeligt, at jeg ikke havde en Hund til at følge med. „Ja, men kan du ikke faa Fa'r til at følge med“, svarede hun ganske troskyldigt, hun havde vel ikke hørt det. — — Nu længes jeg efter Samsingerne, men jeg er lidt bange for Nordbyturen, dog ved jeg ikke selv af hvad Grund. Hilsen fra de gamle og
din oprigtige Ven

Vesterskerninge Højskole,
24. Oktober 1870.

Anton Nielsen.

Naa, kære Ven, du længes nok efter en Beretning om Samsø-Mødet. Det stod i Skolen og var meget vel besøgt, begge Skolestuer var fulde og flere stod udenfor. Jeg talte om Menneskelighed, Folkelighed og Kristelighed, men det forekom mig, at jeg talte ikke saa godt, som jeg skulde. Præsten¹⁾ var der, jeg havde ventet og ønsket nogle Modbemærkninger fra ham, men der kom ingen. Derimod havde jeg en lille, meget venskabelig Samtale med ham bagefter, men han stod ligesom paa Naale og var aabenbart bange for at komme ind paa vore brændende Spørgsmaal. Da jeg gik derfra, stod der 3 unge Karle, som aabenbart ventede paa mig. De fortalte mig, at de havde stor Lyst til Skolen, men de maatte ikke. Jeg gjorde nu en bedrøvelig Rundrejse omkring hos deres Forældre, der kom ikke andet ud deraf end Kaffe, men jeg sagde til de unge ude paa Gaden: „Lad mig se, I staar paa jer, I er stærkere end de gamle.“ Sønder paa er der heller intet Haab, saa jeg kommer til at se, hvordan jeg bjerger mit Liv denne Vinter uden Samsingere. — — Jeg har nu i 14 Dage maattet gaa og slide i 6 Elever, men nu begynder de snart at strømme til, dog bliver vi vist ikke mere end 16 — 17 til Jul.

Din tro Ven

Anton.

25. November 1870.

Nu har jeg da 20 Elever, og der kommer bestandig nogen drattende, jeg tænker, de bliver ved at dratte, til

¹⁾ Modstander af Højskolen og i det hele taget den grundtvigske Retning.

vi naar 30, der er da Udsigter dertil. De har været lidt urolige ved Sengetid ved det, at der skulde ligge saa mange sammen, og jeg har maattet true og bede, og nu lader det da til, at det har hjulpet. Det er for Resten godmodige Folk allesammen, men de skal jo tæmmes. Jeg har nok stolet for meget paa min egen Kraft, men nu søger jeg til Vorherre om Hjælp, det er nok det bedste. — — Vi har i Gaar begyndt at synge trestemmige Sange allesammen, og det lader til, at de er meget opsat paa det. Mads Hansen har tilbudt os Bajonetafægning ved en Lærer; jeg har ydmygeligst frabedt mig det, for det første, da de har Bevægelse nok og deres Livlighed intet lader tilbage at ønske. — — Vil du nu skamme Samsingerne tilbørligt ud: æ, æ, æ! peger Arv ud, Børn! (se Julestuen), at de ikke har mere Lyst til Kristal-Himlen o: Højskolen. Jo, de unge har saamænd Lyst nok. Jeg taber ikke Modet, men kommer igen ad Aare, om Gud vil. En alvorlig Vilje udretter meget, det har jeg før set. — — Det gaar godt med Almanakken.

Din tro Ven

Anton.

12. Januar 1871.

Jeg gad nok vidst, om du har været hjemme i Julen eller ej, og hvis ikke da hvorledes du har fordrevet Tiden, det har vel gaaet temmelig sørgeligt. Mo'r gik og hylede hver Dag over dig, og jeg sagde, at det gjorde lige meget med den skidt Unge, hvorover hun blev helt skejs. Hun var ellers saa rask, saa det var en Lyst. — — Jeg var 3 Dage om at rejse fra Korsør til Fyn; de to Dage gik hen med mislykkede Forsøg, men 3. Dag kom vi om Bord paa Isbryderen Fyn, og nu sejlede vi den halve Vej paa en Isflade, der var et Kvarter tyk. Isbaadturen var ellers meget morsom, vi var 6 i Følge, men det var meget koldt. Vi har nu 34 Elever her paa Skolen, er det ikke stortartet! Ja, Gud ske Lov! Nu er hele den ny Skolestue pakfuld, men der er jo stadig Ebbe i Højskolens Kasse. — Nu har vi solgt 15000 Almanakker, der bliver vel et Par Hundrede Daler til Højskolens Post. — — De har nu faaet en ny Anders i Rerslev, det er en meget rar Fyr, men vist i alle Maader en stor Madstræber. Moder kan ikke lide ham, men Fader finder ham jo saare elskværdig. — — Naa, min Dreng, Gud være med dig i det ny Aar.

Din oprigtige Ven

Anton.

16. Februar 1871.

Kære Anders! Saa du slap dog til Samsø i Julen, det er mig kært at høre, det vilde dog have været alt for tungt at holde Jul derovre paa det tomme Seminarium. — — Jeg er usædvanlig forlæst i Vinter, jeg har nylig haft 37 Elever, nu er der rejst et Par, som ikke maatte tøve længere. Men det er vanskeligt at styre saadan en Flok. For at der kan være lidt roligt paa Skolen, holder jeg hveranden Aften et frivilligt Møde inde i min Stue; der kommer saa Dagdriverne ind, og saa er de da af Vejen. Povl har saa hver anden Aften Landhusholdnings-Selskab derinde. Det meste af Aftenen maa jeg opholde mig i Skolestuen eller i hvert Fald titte derind hvert Øjeblik. Der er mange, som jeg holder meget af, men ingen som jeg kendelig foretrækker — men det er vel godt det samme. — — Vi har sendt Bud til Kaptajn Nielsen¹⁾ i Nyborg om at faa en Salonbøsse, den koster 8 Rdl., og de vil alle skillinge sammen for at betale den. Vi skal saa skyde i Spisestuen, og vi glæder os meget dertil. Kan du ikke faa sat igennem, at I faar købt saadan en, det kunde gøre god Virkning midt i det Seminarieliv, som er saa trælsomt. — — Saa, nu skal det være forbi — det er sandt: vokser du noget? Du har vel nok sørget for at faa skrevet dit Maal paa en Dør ligesom i Rerslev. — Gud være med dig og give dig Taalmodighed og Styrke.

Din tro Ven

Anton.

15. Maj 1871.

Kære Ven! Nu har jeg faaet Brev fra din Søster Abelone, at hun nok vil tage over til mine Forældre. Bare de vilde have hende straks, men det mener vel Fader ikke kan gaa an, for det skal jo gaa efter Snoreen. Jeg fik da saa gjort det ud i Ferien, jeg saa jo, at Moder var ved at rende sig ihjel. Marie (den gamle Pige) kunde jo ingen Ting udrette, men var desuagtet bleven næsvis mod Mo'r. Fader var jo meget ude, og Mo'r følte sig meget ensom og forslæbet. Nu fik jeg sat igennem, at Marie skal bort og din Søster træde i hendes Sted; det var et stort Skridt; det er mig en stor Trøst at vide min Moder i saa kærlige Hænder som din Søsters. Bare nu Moder vil lade sig

¹⁾ Skyttesagens varme Forkæmper.

hjælpe og saa ikke være alt for gnaven imod hende. Nu skal jeg have skrevet til Abelone og givet hende de bedste Raad om, hvordan hun skal omgaas de gamle, skrøbelige Mennesker, om Hønsenes Røgt og Pleje, om Agtpaagivenhed for Temperaturen af Kattens Mælk osv.

Det er lidt smaat med Højskolen i Sommer, vi har kun 18 Elever, men vi naar formodentlig nok 21, og saa skal vi jo lade os nøje og takke Gud til. — Det glæder mig at høre om Mødet i Grenaa, at Seminaristerne dog kunde faa et varmt, folkeligt Ord at høre¹⁾ — — —

Din tro Ven
Anton.

8. Juni 1871.

— — Jeg var i Mandags til Grundlovsfest i Ryslinge, hvor jo Birkedal var Dagens Helt. Det er et udmærket Menneske dertil, jeg tror aldrig, jeg kan blive ked af at høre paa ham, jeg, som er saa daarlig til at høre efter, det har meget at sige. Johs. Clausen, som ellers er en god Taler, er kun mager mod ham. Ved Festmaaltidet havde jeg Ordet to Gange og er vel fornøjet med den Lykke, jeg gjorde. — Ved et Møde, jeg holdt paa Langeland i April, kom eders gamle Seminarieforstander, Professor Langhoff ind, da jeg havde begyndt, derefter kom han hen og hilste paa mig og sagde mig et Par smukke Ord. — Jeg har meldt mig som Deltager i Grundtvigianernes Norgesrejse.²⁾

Din tro Ven
Anton.

Rerslev, 29. September 1871.

— — Du har vel nok hørt, at jeg i Norge brækkede mit Ben, den Dag jeg skulde hjem. Jeg rejste 14 Dage efter, men det var en slem Tur fra Trondhjem og til Rerslev, med alle Bugter 279 Mil. Nu kan jeg da gaa ene over Gulvet, men det gør ondt. Det kan nok være, at Moder kæler for mig i denne Tid. Jeg keder mig forfærdeligt, fordi jeg kan ingen Steder komme.

Det er mageløst dejligt at rejse i Norge, baade Naturen og Folket er saa tiltalende. Alle Natursyner imellem

¹⁾ Af Højskoleforstander Jens Nørregaard, Testrup.

²⁾ Om denne Rejse „Færden til Stiklestad“ fortæller Johs. Schrøder i Nordisk Maanedsskrift 1871 II. S. 231. Blandt Deltagerne var Birkedal, Termansen, Peder Larsen Skræppenborg, Johs. Schrøder o. fl.

det mest smilende danske Landskab og det vildeste Bjergparti med den evige Sne har man der næsten Side om Side. Ubegribeligt er det, hvor Folk og Fæ, Blomster og Træer kan leve paa de skaldede Stene. Vi holdt Folke-møder i Omegnen af Trondhjem, og Bønderne var ret kvikke og levende, men hvem der især tiltalte mig var de norske Skolelærere. Herhjemme har jeg ellers den Sygdom ligesom Manden i Andersens Eventyr, at jeg kan ikke lide Degne, men de derovre vandt mit allerhøjeste Bifald. De var næsten alle klædt som Bønder og levede som Bønder, men alle Grundtvigianere og tilhørende det unge Norge. Birkedal holdt nogle glimrende Taler. Jeg har ingen hørt, som saadan kan rive Folk med sig, som han. Termansen¹⁾ kunde Nordmændene bedst forstaa, hvad Udtalen angik, men hans Tankegang var vel nok temmelig høj.

Din oprigtige Ven

Anton.

Vesterskerninge, 16. November 1871.

Nu har jeg da faaet en Samsing herover, Morten Madsen fra Nordby, som jeg en Gang tidligere gerne vilde haft. Endnu gaar han saa underlig ene og er ikke rigtig fortrolig mod mig, men maaske det er en Nordbysk Folkeejendommelighed at være saadan mod Fremmede, jeg haaber det skal gaa hen med Tiden, og han skal se, vi vil ham vel alle; jeg synes da ogsaa, han begynder at skønne lidt, det kommer vel med Guds Hjælp. Nu har jeg 16 Elever og venter flere, men vi naar vist ikke de 37, som vi var sidst, men Guds Vilje ske. Vi lever af hans Naade og den vil vi ogsaa nok nøjes med. — Jeg har det ellers fredeligt og godt her. Vi har jo vor gamle Karen til at holde Hus. Mine Forældre er meget glade ved din Søster, Gud lade det vare ved. Farvel min kære Ven, Gud styrke og hjælpe os alle.

Din tro Ven

Anton.

13. December 1871.

Nu har jeg 25 Elever, jeg venter en Slump til Nytaar, saa vi bliver nok over 30, og saa kan det jo gaa an. — Morten Madsen er umaadelig flittig. Han skriver prægtige

¹⁾ Han talte paa Stiklestad. Talen findes gengivet i Nordisk Maa-nedsskrift 1871 II S. 193.

Afhandlinger om Ordets Virkning paa Hjertet. — Jeg udvikler en forbavsende Virksomhed i at støve Elever op — skønt jeg holder ikke af den Jagt, der er kun én Jagt, jeg elsker, og det er Kattejagten, at hidse Nap paa en Kat, det er en Fryd for mig. Jeg har søgt Rigsdagen om at oprette 20 Fripladser her paa Skolen, men der er vel ikke stort Haab om at faa det bevilget. Saa spiller jeg i Lotteriet for at vinde de 60.000, saa vilde jeg for Pengene oprette en Højskole med fri Adgang. Det er nu bare Luftkasteller, som jeg byggede, da jeg laa med Benet i Rerslev! Men jeg kommer nok til at lade Vorherre raade. Nu en glædelig Jul, Gud være med dig! — Jens Skytte er her, Povl paa Askov. Din oprigtige Ven

Anton.

8. Februar 1872.

— — Ja, det er temmelig sikkert, at Lyngby Seminarium dør, der er ikke Haab mere. Det er vel ikke ringere end de andre Seminarier, men nu skal det jo udkaares til det første Slagtefæ. „Den Vej skal vi jo allesammen,“ sagde Manden, da han saa en Tyv blive hængt. Saaledes haaber jeg de andre Seminariers skønne trøsterige Ligtale vil lyde over Lyngbys Baare. De har jo ikke villet tage imod den Medicin, som det fri Skolevæsen har vist, nemlig det mundtlige Ord. Din oprigtige Ven

Anton.

20. Marts 1872.

Mange Tusind Tak, som hun siger, Dorthé Marie, for den gamle Bog fra 1654.¹⁾ Jeg blev meget glad over den, det er dog et grinagtigt Sprog. Mærkeligt er det i Lunds Domkirke at se en Lus med et Faar i Munden. Jeg har været i Kirken, men ikke set dette vidunderlige Billede. Pastor Brandt har haft fat i Bogen og moret sig ved den. Morten Madsen og jeg har læst det fra Samsø, det er desværre alt for kort. Nu tager jeg den med til Rerslev, hvor den vist vil gøre Lykke hos Fader og Thomas Rørdam. — Vi har faaet en ny Præst,²⁾ men han kommer først efter Paaske. Han vil nok være gode Venner med os; han er nok ikke Grundtvigianer, snarere Pietist. —

¹⁾ Saavidt jeg husker Jens Lavritsen Wolf „Danmarks Riges Lov“
o: Pris.

²⁾ Gjellebøl.

Du kan tro, det gaar med at gøre Vers (Stambogsvers) eller som det hedder „at klemme Musen“. En har i et Vers erklæret sig for at være Museklemmer; de kan næsten ikke bestille andet end lave Vers, de forsømmer meget Arbejde ved det, men jeg lader mig nøje med det, det er jo dog en Slags Stiløvelse. — Nu er Morten saa rar og god, nu er rigtig Hjertet vaagnet i ham; han digter ogsaa, det er næsten de bedste, der bliver leveret. Ja, der er stort Haab om Nordbyerne, og der er Kraft i de Karle, naar vi bare kan faa ledet dem i det rette Spor. — Nu Farvel kære Ven. Tak for din Kærlighed.

Din tro Ven

Anton.

10. Maj 1872.

Det er Morgen, jeg skal snart ind at holde Foredrag om Kong Skjold. — Nu har jeg faaet samlet 15 Piger sammen og har 5 tilgode endnu, én har jeg fra Samsø (fra Pilemark). Jeg har haft en god Ferie i Rerslev, og jeg har gjort et Par Historier færdig til Almanakken, som bliver bedre denne Gang end sidst. Jeg har for Resten været noget tung i Sindet i dette Foraar, min Doktor siger, at jeg skal bruge en lille Brøndkur, drikke noget mineralsk Vand, men det gaar nok over imod Vaaren. — Nu har jeg været inde hos vor ny Præst, det er en rar Mand. Hans Tale er varm og hjertelig, og han fylder Kirken. Han er venlig stemt mod Højskolen og vil vist gøre os megen Gavn. Til Vinter vil han komme og holde Foredrag over Kirkehistorien. Det vil ogsaa bidrage til at skaffe Skolen nogen Agtelse i de store Bønders Øjne her i Byen. — — Jeg glæder mig meget til, at jeg skal træffe dig i Rerslev; jeg saa ellers helst, at min Fader gav Kaldet op og flyttede hertil, men det forsoner mig, at det er dig, der skal være hos dem, naar du nu snart er færdig med Seminariet.

Din oprigtige Ven

Anton.

7. August 1872.

Jeg var lige ved at skrive til dig i Eksamenstiden, men saa tænkte jeg, det var ikke værd at forstyrre dig. Nu kommer jeg saa med min Lykønskning. Og den er af et oprigtigt Hjerte. Gud ske Lov, kære Ven, for al hans Naade imod dig, den har været stor, kan jeg forstaa, naar jeg tænker paa, hvordan han har ført saadan et ensomt

Barn. Nu har du jo gjort et stort Fremskridt henimod den timelige Lykke. — — — Nu rejser jeg i Morgen til København, derfra til Bornholm; jeg bliver borte i maaske 3 Uger, saa kommer jeg hjem en Tur og træffer dig saa vel nok i det gamle Hjem hos de gamle Folk i den gamle Skole, hvor du faar alt paa den gamle Fod. Det kan du vel nok finde dig i, min Ven, for hos mine Forældre kan du jo aldrig blive Hr. Seminarist Gommesen, men kun deres kære Dreng Anders, som du har været før. — — Nu kom „Haabet“¹⁾ med 3 Breve — saa Farvel, kære Ven.

Din tro Ven

Anton.

Under mit andet Ophold i Rerslev, som Hjælpelærer hos hans Fader, skrev han:

19. November 1872.

— — Hele Stuen er fuld af Sællændere, som sidder og gør Bemærkninger om min vidunderlige Hurtighed til at skrive, og jo mere de roser mig, des galere gaar det. — — Det glæder mig, at det gaar saa muntert til derhjemme. Jeg er saa glad over, at I to er kommet der, jeg tror, det vil lægge Aar til de gamles Liv. Det er mig kært, at du læser højt for Moder om Aftenen, ja, jeg ved nok, du holder af hende, og jeg holder af dig for det. Du bør da ogsaa holde mere af Moder, end Abelone bør, for Moder kan ikke komme til at være urimelig mod dig. Men Gud ske Lov, at I holder saa meget af hverandre allesammen. Jeg føler mig somme Tider saa ensom herovre, kunde jeg bare faa jer hertil. Men det sker nok aldrig, saa længe Fader lever, dertil holder han for meget af de gamle Kællinger i Rerslev. — Det gaar godt med Skolen, dog ikke usædvanlig glimrende med Antallet. Vi staar endnu paa 23, til December haaber jeg paa 28 og saa videre. — — Du klager over, at du er for barnagtig, synes du ikke, det kan forenes med din ny Værdighed, eller hvad mener du? Du maa være lige saa morsom, som du vil, jo mere jo bedre — —

Din tro Ven

Anton.

16. Maj 1873.

— — Jeg keder mig urimeligt i Sommer og føler mig meget ensom. Maaske det er Rejsenykkerne. I Gaar

¹⁾ Et Rerslevsk Navn for Landposten.

havde vi en Skovtur, Petrine fra Nordby havde aldrig set en Skov før, og hun var det glædeste, jeg endnu har set hende. I Dag fik jeg Brev fra Dønjtoski¹⁾, han kommer til Sælland i næste Uge, hvor det bliver, ved jeg ikke, han skal nok fægte, til han faar Arbejde. Hvis han kommer, saa giv ham en Skilling ud i Gangen! Hvor jeg længes efter Niels Kristian (Johansen) og Frederik, som er i den slemme Spændetrøje (som Soldater). De har det ellers ret godt. — — Det er dumt, at jeg skriver Brev i Dag, da jeg er saa gruelig tom. Det kommer vist af, at jeg har digtet Vers til Grundtvigs Billede i Almanakken, de tog paa Kræfterne, men derfor er det ikke sikkert, at de dur. — — Du har vel ikke set nogen Anmeldelse af „Spurvekvidder“²⁾, ellers saa skaf mig den, jeg har ikke set nogen endnu. — — Naa, kære Anders, ja, kunde vi en Gang komme til at bo sammen alle som en Familie, det vilde være frydeligt, skulde man tænke. Du maa ikke ophøre at bearbejde Fader. — — Jeg læser Fransk og ser paa Landkort hver Dag i Anledning af den forestaaende Rejse. — —

Din tro Ven

Anton.

11. Juni 1873.

Ak, du bedrøvelige 11. Juni, er jeg ikke kommet op Kl. 4¹/₄, og jeg er dog saa lykkelig hverken at have Ud- eller Indbetalinger, men det maa være den Uro, der ligger i Luften en Terminsdag, som har drevet mig op. — Saa du har nu første Gang haft det Mareridt, som man kalder Provstevisitats. Jeg haaber, at du tager Sagen med Rolighed, for naar man skal være bange, saa er det en rar Dag at gaa og glæde sig til i Forvejen. Jeg har nu altid været plaget med Feber, i Gaar havde jeg en Anelse deraf, da jeg maatte holde Foredrag for 6 Frøkener fra Præstegaarden. Saa var de inde at se mit gamle Skrammel, som jeg foreviste med et Stykke Fedtebrød i Munden. Det glæder mig, at Dønjtoski har været hos jer, nu længes jeg meget efter ham og træffer ham nok paa Banegaarden, naar jeg kommer til Slagelse. Niels Kristian (Johansen) har været hos mig i Pinsen, og der var jo stor Glæde oprejst. Ja, det er nu for galt, saa meget som jeg holder af den Knægt, men det svaler vel lidt. Det er ikke saa

¹⁾ Et Kælenavn for en tidligere Elev.

²⁾ En lille Digtsamling af ham.

heldigt for Karlene at komme lige fra Højskolen og i Soldatertøjet, alligevel tror jeg dog, det er bedre end at lade dem være Soldater først, for saa er de ikke gode at have med at gøre. — — Fra Morten Madsen har jeg nylig haft Brev, og det var et meget smukt Brev. — — Jeg har faaet en Bornholmer hertil, det er en af mine tidligere Elever, han er især kommet hertil for at lære Tysk og „es geht mit Sausen und Brausen.“ Jeg har vel selv godt af at opfriske Sproget, men det er langt fra hyggeligt at have med det at gøre. — — Jeg haaber ogsaa, at vi snart faar jer herover allesammen, det bliver da nok Enden paa det. Det bliver jo galt for Fader at undvære Brusen, Siruppen¹⁾ og Haven; hvor skal vi faa noget til ham at bestille? men det naar sig dog kanske nok, naar vi lægger vore Hoveder i Blød. Alligevel tror jeg ikke, han kommer, før vi truer ham paa Livet, f. Eks. med at du vil rejse; de tør vist ikke tage nogen fremmed Hjælpelærer derind, og det vilde nok heller ikke gaa godt. Jeg har allerede begyndt at tænke paa Lejlighed til de gamle, men ikke kunnet se nogen endnu. Vi kan jo bygge til dem om galt skal være. — — Det glæder mig for Resten, at der bliver samlet Penge sammen til Fader til Festdagen²⁾. Dagen efter rejser jeg nok til Hamborg og videre³⁾. Var jeg bare væk, for det vil blive strængt. — — —

Din tro Ven
Anton.

18. November 1873.

I Dag skal I have en Rift allesammen, og du er den sidste, jeg skriver til; det er ikke det bedste Varsel for Brevets Indhold, men saa faar du trøste dig med, at du er den bedste, siden du bliver gemt tilsidst! — — Nu gaar Niels ud at have Gymnastik med Karlene, vi har nu en fast Time dertil om Eftermiddagen, og vi har faaet en Træhest hened, saa det gaar meget lystigt. Men naar de saa kommer ind at sidde, saa er Lystigheden forbi, og saa kommer der gerne lidt Søvnighed, naar der skal tændes Lys og holdes Foredrag. Maaske ogsaa Luften er tung i disse mørke Dage. Jeg begynder snart at længes

¹⁾ En af Stamgæsterne i den gamle Skole.

²⁾ Hans 50 Aars Jubilæum som Lærer.

³⁾ For det Ankerske Legat, der var ham tilstaaet. Rejsen gjaldt Svejs og Italien; tidligere havde han kun været i Norge.

efter Julen, det er noget tidligt, ja, tænk, jeg længes allerede efter Rerslev! — — Din oprigtige Ven

Anton.

12. December 1873.

Du skulde vel have Brev inden Jul, for at dit „Ansigt kan være hvidt“ imod mig, naar jeg kommer. — — — Har du læst om Studenterforeningens Grin med Rigsdagsmændene. Jeg har næsten let mig fordærvet, fordi I. A. Hansen er kaldt en Ildgerningsmand paa Grund af sin Brandkasse. Fyns Avis er meget vred over det, men det er alt for morsomt til, at jeg kan blive vred over det, skønt det gaar ud over mit dyrebare Venstre. — Jeg har nu sat i Dansk Folketidende en Opfordring til Folk om at sende mig Breve fra Højskole-Elever. Maaske jeg ingen faar, maaske jeg faar saa mange, saa jeg drukner i dem. Jeg har ikke Tro til, at der vil blive gaaet en passende Middelvej, men jeg maa være betænkt paa alle Tilfælde. Jeg venter vel ikke saa stor Afsætning af Bogen, men jeg venter, at den skal gøre noget Gavn for de fornemme, at de skal faa nogle bedre Tanker om Bønderne og om Højskolerne. Ja, du har vel nok hørt før om min Plan, nu skal vi se, hvad der bliver deraf¹⁾. Din tro Ven

Anton.

10. Marts 1874.

— — — Jeg dyrker daglig Fransk med stor Iver, men det er dog et nederdrægtigt Sprog, men for mig, som formodentlig nu herefter alle mine Dage bliver en Trækfugl, er det vigtigt at lære Trækfuglesproget, som jeg har savnet svært. Det er nemlig min Bestemmelse at se Italien endnu en Gang, inden jeg dør, dersom ellers Gud vil. Nu har jeg da jo rigtignok faaet en Rede, hvor jeg fremdeles vil klække Unger ud, men naar Træktiden kommer, saa bliver jeg næppe hjemme derfor. Ja, nu er det blevet Alvor med, at jeg har købt Højskolen, og du kan tro, jeg er ordentlig glad over den. Det er dog saa rart at have en lille Plet, som man kan kalde sin egen. Havde jeg nu bare Raad til det, saa skulde der rigtig blive fikst alle Vegne, men det kommer nok efterhaanden. Jeg har haft en haard Dyst med Mads Hansen, da jeg vilde have 200 Rdl. i Afslag — det endte med, at jeg fik Renterne af 200,

¹⁾ Planen strandede, den mødte Modstand fra andre Højskolemænd.

og det kan jo være mig ligegyldigt. Nu er Mads og jeg ligesaa gode Venner, som vi altid har været. Til 1. Maj skal vi have vore Papirer i Orden. Din tro Ven

Anton.

14. Juli 1874.

I Gaar rejste mine Forældre, men det gik os saa uheldigt, at vi kom først, da Dampskibet sejlede ud af Havnen. Saa maatte de spadsere i Svendborg til Kl. 1 og kom ikke til Birkende før 8^{1/2}. De har ellers haft det godt her, men ingen Steder været. Moder har dog alligevel en slem Hoste, og den bliver hun vistnok aldrig fri for. Jeg har nu en stærk Formodning om, at naar du rejser i Militærtjenesten til næste Foraar, rejser de gamle fra Rerslev, og saa kommer jeg til at bygge lidt til dem op til Højskolen. De skal saa være hos os og ikke have Husholdning selv, hvis jeg maa raade. Dersom Fader nu opgiver sit Bo i Rerslev, da er det kun fordi du og din Søster rejser jer Vej. Men jeg har ikke andet dertil at sige, end at jeg er jer begge meget taknemlig, fordi I har været saadan et Par tro og gode Børn imod de gamle, fordi I har holdt saa godt ud og baaret saa godt over med dem. Det er Skade, at det smukke gamle Hjem nu skal ophæves, men „en Gang maa det jo være forbi“, som de sagde Skjorterne, da de var slidt op. Jeg har det ellers temmelig trist i Sommer, siden Lejrtiden begyndte; jeg har nu saadan vænnet mig til de to Knægte, at det er mig et stort Savn, naar de er borte. Her kommer da ellers jævnlige nogen og ser til mig, især Lørdag og Søndag. Jens Phillip er den, som kommer tiest; i denne Tid bygger han paa „Tankernes Slot“ o: Dyrslæge Skovs Gaard, se Mads Hansens Digt 2. Samling S. 77! — Jeg har ingen Nyheder, som er værd at skrive om, er her nogen, saa er de gamle rejst med dem. — — Saa vil jeg slutte min ringe Skrivelse med en kærlig Hilsen til dig og din Søster og det dejlige Rerslev, det vil ordentlig gøre mig ondt, naar jeg ikke skal kalde det mit Hjem mere. Hvis mine Forældre er kommet, naar du faar dette Brev, da hils dem, at jeg har det godt, men de maa endelig sende mig et Par Ord med første Post, at jeg kan vide, hvordan det er gaet dem. — Kærlig Hilsen fra mig, som er

din oprigtige Ven

Anton Nielsen.

